

Yttrande avseende En översyn av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Bakgrund

Naturvårdsverket fick i februari 2020 regeringens uppdrag att genomföra en översyn och ge förslag på förändringar i förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter med syftet att stärka de statliga myndigheternas roll i arbetet för att nå de nationella miljömålen samt bidra till genomförandet av miljödimensionen i FN:s globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030). Bakgrunden till uppdraget är bland annat att de senaste årens redovisningar har visat på brister på flera områden i myndigheternas miljöarbete. En tydlig strategisk ansats Naturvårdsverket föreslår, med en strategisk ansats, strukturella förändringar av miljöledningsförordningen för att stärka miljöledningsförordningens stödjande och vägledande karaktär med fokus på ett systematiskt arbete med myndigheters miljöpåverkan.

Förslagen innebär en ambitionshöjning avseende arbetet med myndigheternas direkta miljöpåverkan, dvs. att förordningens tillämpningsområde avgränsas till den miljöpåverkan som myndigheterna själva har direkt rådighet över. Det stärker och renodlar styrningen av myndigheters miljöpåverkan genom miljöledningsförordningen i relation till annan lagstiftning och andra styrsignaler.

Statens historiska museer (SHM) redovisar härmed sitt yttrande enligt nedan.

Yttrande

Övergripande kommentarer

Myndigheten SHM är överlag positivt inställd till Naturvårdsverkets förslag i översynen av förordningen om miljöledning i statliga myndigheter. SHM välkomnar föreslagna förenklingar och förtydligande kring miljöledningsbegrepp, samt att miljöledningsfrågor tydligare föreslås kopplas till myndighetens ordinarie ledningssystem.

4.1.1 Bemyndigande om föreskriftsrätt till Naturvårdsverket m.m.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets önskan om föreskriftsrätt och justeringar som innebär att myndigheternas rapportering endast sker digitalt.

4.1.2 Förtydligande av Naturvårdsverkets ansvar enligt förordningen.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag att ersätta begreppet *sammanfattning* med *uppföljning* och *sammanställning* gällande den årliga redovisningen till regeringen.

4.1.3 Nytt uppdrag för vägledande myndigheter.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag till organiserad samverkan mellan vägledande myndigheter.

4.2.1 Nya miljöledningsmyndigheter.

SHM avstår från svar med hänvisning till frågans relevans i förhållande till SHM:s verksamhetsområde.

4.2.2 Uppgifter som får undantas från rapportering.

SHM avstår från svar med hänvisning till frågans relevans i förhållande till SHM:s verksamhetsområde.

4.2.3 Fokus på direkt miljöpåverkan.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag att myndigheternas fokus läggs på direkt miljöpåverkan och att indirekt miljöpåverkan utgår som krav i miljörapporteringen. Med detta sagt ser SHM fortsatt viktiga faktorer i arbetet med indirekta miljöpåverkan, inte minst gällande utställningsproduktion och kommunikationsarbete kring detta.

4.2.4 Nya definitioner och begrepp.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om ett förtydligande gällande begreppet direkt miljöpåverkan, att miljökrav i upphandlingar hanteras

som en egen kategori, samt att begreppen betydande miljöpåverkan och livscykelperspektiv definieras i miljöledningsförfordningen.

4.2.5 Hänvisning till EMAS och ISO 14001-standarden utgår.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om att andra stycket i 3 § miljöledningsförfordningen utgår.

4.2.6 Förtydliganden av förfordningen i förhållande till ISO-standard 14001:2015.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag att tydliggöra begreppet *miljöhänsyn i hela verksamheten*. Förslaget om att miljöpåverkan ska bedömas utifrån ett livscykelperspektiv kräver dock i sin tur att begreppet *livscykelperspektiv* förtydligas i enlighet med förslag 4.2.4 Nya definitioner och begrepp.

4.2.7 Krav på handlingsplan utgår.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om att kravet på handlingsplan utgår. Detta medför att miljöfrågor kopplas till myndighetens ordinarie ledningssystem: verksamhetsplanering, budget och uppföljningsstruktur.

4.3.1 Stärkt integrering av miljöarbetet och ständig förbättring.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag till att myndighetens miljömål ska ses över och vid behov justeras årligen. Detta medför att miljöfrågor kopplas till myndighetens ordinarie ledningssystem: verksamhetsplanering, budget och uppföljningsstruktur.

4.3.2 Ny fråga om resurshushållning och avfallshantering.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om att en produkts miljöpåverkan ska bedömas med hänsyn till produktens hela livscykel från inköp till avfallshantering.

4.3.3 Miljöhänsyn i alla steg av inköpsprocessen.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag till förstärkt miljöhänsyn i inköpsprocessen. SHM noterar dock att ett för myndigheten utökat ansvar i upphandlingsprocessen också kan komma att kräva tillskott på resurser.

En betydande del av SHM:s verksamhet består dock av arkeologisk uppdragsverksamhet som är externt finansierad och bedrivs utan anslag i konkurrens med flertalet aktörer. För att vara konkurrenskraftig måste uppdragsverksamheten drivas effektivt med likvärdiga villkor samt processer som övriga aktörer på marknaden. Med detta sagt ser SHM en risk med att förslaget kan leda till ytterligare kostnadsdrivande delprocesser.

4.3.4 Ökade krav på miljöanpassning och utsläppsminskning.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om att miljöledningsförordningen delas i två paragrafer: miljöanpassning av verksamheten utifrån bästa möjliga teknik respektive systematiskt arbete för att begränsa miljöpåverkan från tjänsteresor, användning av maskiner, fordon och övriga transporter.

En betydande del av SHM:s verksamhet består dock av arkeologisk uppdragsverksamhet som är externt finansierad och bedrivs utan anslag i konkurrens med flertalet aktörer. För att vara konkurrenskraftig måste uppdragsverksamheten drivas effektivt med likvärdiga villkor samt processer som övriga aktörer på marknaden. Med detta sagt ser SHM en risk med att förslaget kan leda till ytterligare kostnadsdrivande delprocesser.

4.4.2 Tydlig inriktning i uppföljningen av miljöledningsarbetet.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om en tydligare inriktning i uppföljningen av miljöledningsarbetet, dvs myndighetens direkta miljöpåverkan i planering, genomförande, uppföljning och förbättring i miljöarbetet.

4.4.3 Fokus på uppföljning av det systematiska miljöarbetet.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om att förenkla myndighetens rapportering av det systematiska miljöarbetet.

4.4.4 Justerad uppföljning av miljöarbetets effekter.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag om att lägga till tre sakfrågor, som tidigare varit frivilliga att besvara, i ordinarie rapporteringsformulär: antal digitala möten, egen energiproduktion och ställda miljökrav vid avrop mot statliga ramavtal.

4.4.5 Förändringar i formuläret.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag till reviderade och nya frågor, samt frågor som utgår i formulär för redovisning av miljöledningsarbete.

4.5 Övriga synpunkter som övervägts.

SHM noterar Naturvårdsverkets övriga synpunkter som övervägts.

5.1 Förslag till förordning om ändring av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag på nya begreppsdefinitioner samt övriga ändringar och justeringar i förordningen om miljöledning i statliga myndigheter.

5.2 Förslag till förordning om ändring i förordning (2014:480) om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader.

SHM tillstyrker Naturvårdsverkets förslag till ändring i förordningen om myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader.